

**Grupa Postępowego Sojuszu
Socjalistów & Demokratów
w Parlamencie Europejskim**

Parlament Europejski
Rue Wiertz 60
B-1047 Bruxelles
T +32 2 284 2111
F +32 2 230 6664
www.socialistsanddemocrats.eu

18 listopada 2020

Stanowisko Grupy S&D

W kierunku bardziej zrównoważonego jednolitego rynku dla konsumentów i przedsiębiorstw

Potrzebne są pilne działania, aby przeciwdziałać zaburzeniom klimatu i degradacji środowiska. Aby osiągnąć ten cel, musimy jak najszybciej wprowadzić nasze wzorce produkcji i konsumpcji na w pełni zrównoważoną ścieżkę.

Kryzysy gospodarcze i społeczne, takie jak pandemia COVID-19, nie powinny być wykorzystywane jako zachęta do odkładania, osłabiania lub odchodzenia od tej niezbędnej misji. Należy je postrzegać jako okazję do zreformowania jednolitego rynku w sposób, który promowałby zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz prawa pracowników, poprawiał strategiczną odporność i autonomię Unii oraz wzmacniał jej przywództwo technologiczne poprzez bardziej zrównoważone, nowe modele biznesowe, oparte w większym stopniu na wzajemności oraz poprzez fundamentalne zmiany istniejących modeli biznesowych.

Polityki muszą zorganizować tę zmianę w taki sposób, aby przyniosła ona korzyści całemu społeczeństwu i aby zagwarantować „sprawiedliwą transformację”, w której to ludzie sami są podmiotami i beneficjentami transformacji, a nie jej ofiarami lub celami. Ma to kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu, nakreślonych podczas prezentacji, dokonanej przez przewodniczącą Komisji, von der Leyen, którego konieczność i pilność pozostaje niezmienną przez pandemię. Plan Odbudowy musi służyć realizacji tego celu.

Bardziej zrównoważony jednolity rynek musi być również przystępny cenowo dla konsumentów. „Ekologizacja” nie może być zarezerwowana dla bogatych i uprzywilejowanych, którzy mają odpowiednie środki, aby znaleźć się po jasnej stronie życia. Dlatego też należy wzmocnić, a także lepiej wdrażać i egzekwować przepisy dotyczące ochrony konsumentów. Odroczenia w wypełnianiu istniejących obowiązków lub przedstawianiu wniosków legislacyjnych mających na celu poprawę zrównoważonego rozwoju (np. *Wzmocnienie pozycji konsumentów w zakresie zielonej transformacji*, pierwotnie zaplanowane na listopad 2020 roku, a obecnie przełożone na drugi kwartał 2021 roku), są poważnym powodem do niepokoju i należy im zapobiegać.

Kluczowe znaczenie ma to, aby narracja w naszych przemysłach zmieniła się z hasła „od kołyski do grobu” na hasło „od kołyski do kołyski”, a zrównoważony rozwój został wzmocniony na wszystkich etapach łańcuchów dostaw, zapewniając zrównoważenie środowiskowe i społeczne produktu końcowego, a także produkcji wszystkich jego składników i wydobycia surowców. Musimy poczynić postępy w kierunku

większej integracji między gospodarką o obiegu zamkniętym, strategią przemysłową i ochroną konsumentów, aby pomóc w szybszym osiągnięciu przemysłu o zerowej emisji gazów cieplarnianych, w szczególności poprzez ustalenie konkretnych celów w zakresie efektywności energetycznej i efektywnego gospodarowania zasobami, wdrażanie najlepszych dostępnych technologii oraz określanie minimalnych wymagań w zakresie wydajności w odniesieniu do materiałów i produktów.

Zwyczaje i wybory konsumentów odgrywają znaczącą rolę w przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym i w kwestiach związanych z ochroną środowiska. Aby przejść w kierunku bardziej zrównoważonej konsumpcji i produkcji, należy zwrócić uwagę na żywotność produktów, gwarancje prawne i handlowe, ułatwienie napraw, zjawiska takie jak „szybka moda”, a także niszczenie niesprzedanych produktów. Skrajnie materialistyczny styl życia bogatych ma kulturowo przytłaczający charakter. Klasa średnia usiłuje naśladować ten styl życia, a jej konsumpcja jest nadmierna.

Dlatego też wzywamy Komisję do przedstawienia ambitnych wniosków legislacyjnych w sprawie zrównoważonego jednolitego rynku, które

-) zawierać będą promocję sektora ponownego użycia, zakaz planowanych praktyk starzenia się, obowiązkowe etykietowanie oraz bardziej społeczne i zrównoważone zamówienia publiczne,
-) gwarantować będą, że „ekologizacja” nie będzie zarezerwowana dla bogatych i uprzywilejowanych,
-) zapewnią sprawiedliwą transformację, dzięki której grupy o niskich i średnich dochodach nie będą musiały ponosić największych obciążeń i mieć do czynienia ze wzrostem kosztów utrzymania,
-) wspierać będą badania i innowacje w zakresie zrównoważonych produktów i usług,
-) zapewnią, by produkty, w tym towary importowane do Unii, spełniały najwyższe możliwe standardy w dziedzinie ochrony środowiska, zdrowia ludzkiego i praw człowieka w całym łańcuchu wartości, bazując na podejściu opartym na należytej staranności w odniesieniu do uczestników rynku.

1. Zakaz przedwczesnego/wbudowanego starzenia się produktów

Należy zakazać praktyk, które mają na celu skrócenie żywotności produktów poprzez planowane lub wbudowane starzenie się produktów, a konsumenci powinni być wyraźnie chronieni przed takimi praktykami. Urządzenia cyfrowe muszą być regularnie aktualizowane w celu zachowania swojej funkcjonalności i sprawności, a także w celu ich dostosowania do nowych zagrożeń dla cyberbezpieczeństwa. Firmy powinny zapewnić, by ich łańcuch produkcyjny stał się bardziej zrównoważony, a także zwiększyć trwałość swoich produktów.

2. Wprowadzenie obowiązkowego etykietowania dotyczącego trwałości i możliwości naprawy, standaryzacja

Aby umożliwić konsumentom podejmowanie świadomych decyzji zakupowych, należy wprowadzić obowiązkowe etykietowanie dotyczące trwałości i możliwości naprawy produktu, w tym informacje o dostępności i cenie części zamiennych. Należy opracować znormalizowane kryteria pomiaru oczekiwanej żywotności produktów, aby zdefiniować minimalne wymagania rynkowe w zakresie projektowania produktów. Popieramy rozwój norm produktowych, takich jak norma dla wspólnej łańcucharki do urządzeń przenośnych, w celu promowania interoperacyjności i zmniejszenia ilości odpadów, a także umożliwienia konsumentom dokonywania zrównoważonych wyborów.

3. Wymogi dotyczące ekoprojektu i gwarancje prawne

Zakres stosowania dyrektywy w sprawie ekoprojektu należy rozszerzyć na szeroką gamę produktów, nie tylko związanych z energią. Wymogi dotyczące ekoprojektu i gwarancje prawne należy dostosować do szacowanej żywotności towarów. Ciężar dowodu powinien być odwrócony przez cały okres gwarancji.

4. Wzmocnienie sektora ponownego użycia

Należy promować sektor ponownego użycia. Trzeba oddzielić cele dotyczące ponownego użycia i recyklingu. Przedsiębiorcy społeczni powinni mieć priorytetowy dostęp do składowisk odpadów. Części zamienne powinny być wyceniane w ten sam sposób dla niezależnych i autoryzowanych warsztatów, jak również dla konsumentów. Należy wspierać nowe modele biznesowe oparte na leasingu, współużytkowaniu lub naprawie produktów, ponieważ mogą one pomóc w wydłużeniu żywotności produktów, stworzyć nowe możliwości zatrudnienia, a jednocześnie zwiększyć świadomość konsumentów oraz zaufanie do produktów o długiej żywotności. Należy dostosować przepisy dotyczące podatku VAT, aby towary ponownie używane lub naprawione, a także usługi serwisowe były bardziej przystępne cenowo. Należy wprowadzić prawo konsumentów do naprawy, a sprzedawcy powinni zawsze informować swoich klientów w jasny i jednoznaczny sposób o możliwości naprawy, jak również o związanym z tym prawie do gwarancji. Aby konsument mógł skorzystać z przysługującego mu prawa, części zamienne muszą być dostępne po rozsądnej cenie; muszą też być dostępne informacje niezbędne do naprawy. W celu zwiększenia zaufania konsumentów należy opracować minimalną gwarancję na produkty używane i - tam, gdzie to możliwe - liczniki zużycia. Chociaż innowacje są potrzebne i nie należy ich hamować, wykorzystanie rzadkich surowców powinno być ograniczone. Dlatego też przed wymianą produktu na nowy należy rozważyć aktualizację istniejących narzędzi. Ważną kwestią jest przyznanie większego priorytetu i znaczne zwiększenie finansowania badań w tych dziedzinach.

5. Zachęty dla firm i ich obowiązki

Potrzebujemy większej odpowiedzialności przedsiębiorstw, aby zapewnić poszanowanie praw pracowniczych, praw człowieka, a także społecznych i środowiskowych norm w całym łańcuchu dostaw. Należy zakazać praktyk niszczenia niesprzedanych produktów w stanie pozwalającym na ich użytkowanie. Komisja powinna przedstawić ambitne wnioski legislacyjne, aby znacznie zwiększyć wykorzystanie ekologicznej i zrównoważonej polityki zamówień publicznych. Należy wprowadzić bardziej społeczne i zrównoważone przepisy dotyczące zamówień publicznych; lepiej wdrażane powinny być też obowiązujące już przepisy, takie jak stosowanie kryteriów społecznych i kryteriów zrównoważonego rozwoju, zamiast wyłącznie kryterium najniższej ceny.

6. Ludzie i świadomość społeczna

Wszyscy konsumenci powinni mieć prawo do bezpiecznych i zrównoważonych produktów, które nie szkodzą środowisku, ludzkiemu zdrowiu ani prawom człowieka, tak w Unii, jak i poza nią. Rozwój zrównoważonego jednolitego rynku musi opierać się na stworzeniu nietoksycznej gospodarki o obiegu zamkniętym, w której szkodliwe substancje nie są używane ani poddawane recyklingowi. Przejście w kierunku zrównoważonego jednolitego rynku i na gospodarkę o obiegu zamkniętym musi być integracyjne i oparte na współpracy we wszystkich swoich aspektach.